

Доцент кафедри української мови й загального мовознавства,
кандидат філологічних наук, докторант Вінницького державного
педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

ПРЕДИКАТНО-ПРЕДИКАТНА ОСНОВА ДВОЕЛЕМЕНТНОГО ГОЛОВНОГО КОМПОНЕНТА БЕЗОСОБОВИХ РЕЧЕНЬ ІЗ ФАЗОВИМ ЗВ'ЯЗКОВИМ ДІЄСЛОВОМ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті проаналізовано специфіку міжрівневої кореляції двоелементного головного компонента безособового речення, утвореного синтаксичним сполученням фазового дієслова та інфінітива; встановлено значеннєву структуру його семантико-синтаксичних корелятів – предикатно-предикатної структури на означення фазового розгортання стану та предикатно-предикатної структури, яка визначає фазове розгортання процесу.

Ключові слова / Keywords: безособове речення / impersonal sentence, головний компонент / main component, міжрівнева кореляція / interlevel correlation, формально-синтаксична структура / formal-syntactic structure, семантико-синтаксична структура / semantic-syntactic structure, предикатно-предикатний компонент / predicator-predicate's component, основний предикат / main predicate, супровідний предикат / accompanying predicate.

У сучасній українській мові широко функціонують безособові конструкції зі складеним (двоелементним) головним компонентом, експлікованим семантико-граматичною єдністю фазового дієслова та інфінітива. Такий компонент вивчали як форму вираження головного члена безособового речення [11; 5; 12; 29], як різновид дієслівно-інфінітивної сполуки [26; 2; 28], за ним визначали лексико-граматичні параметри фазовості в структурі речення [1; 24; 25; 22]. Незважаючи на це деякі питання теорії безособового речення зі складеним головним членом потребують окремого з'ясування. До таких питань належить і дослідження складеного головного компонента (ГК) безособового речення (БР), в аспекті між'ярусних співвідношень. Мета пропонованої студії – установити кореляції складеного (двоелементного) головного компонента безособового речення вираженого синтаксичним сполученням безособово вжитого фазового дієслова та інфінітивом, із базовими семантико-синтаксичними структурами.

Семантико-синтаксичним корелятом двоелементного ГК БР слугує предикатно-предикатна структура (ППС). У сучасній граматиці для її означення використовують терміни «аналітичний предикат» [20, с. 134; 10, с. 5], «предикат аналітичної форми» [21, с. 36], «аналітична предикативна синтаксема» [27, с. 72]. Лінгвальна специфіка складників ППС не була предметом спеціального дослідження синтаксистів. У сучасних дериватологічних студіях, що ґрунтуються на синтаксичних засадах [6; 9; 16], для позначення компонентів ППС вжито терміни «основний предикат» і «супровідний предикат». Такі самі терміни використала Н. Лукаш для аналізу предикатів кількості. Зокрема, аналітичні форми предикатів кількості

дослідниця витлумачила «як безпосередню реалізацію в мові предикатно-предикатної структури, а саме основного предиката кількості, який здебільшого представлений неозначено-кількісним числівником, та супровідного предиката із значенням інтенсивності» [21, с. 36]. Ідея розмежування основного та супровідного предикатів уможливила кваліфікацію семантико-синтаксичного корелята двоелементного ГК БР як предикатно-предикатної структури, вираженої основним та супровідним предикатами.

Морфологічним репрезентантом основного предиката слугують одноособові дієслова та особові дієслова в безособовій функції. У формально-синтаксичній структурі речення ці дієслівні лексеми об'єктивують одноелементний ГК БР. Його семантико-синтаксичними корелятами є предикати стану (ПС) та предикати процесу (ПП), які в ППС виконують функцію основного предиката. У складі ППС ПС або ПП мають супровідний предикат, значеннева функція якого полягає в окресленні певної фази в розгортанні стану або процесу. Морфологічним репрезентантом такого супровідного предиката є фазові дієслова. На думку Л. Васильєва, у семантико-синтаксичному ярусі речення вони корелюють із фазовим різновидом буттєвих предикатів [3, с. 36].

Названі значення основного і супровідного предикатів дають підстави виокремити два типи ППС, з якими корелює двоелементний ГК БР :

ППС, виражена основним ПС і супровідним фазовим предикатом;

ППС, експлікована основним ПП і супровідним фазовим предикатом.

Незважаючи на відмінність у семантичному наповненні основного предиката, значеннева структура супровідного предиката, яку наповнюють допоміжні фазові дієслова, в обох типах ППС однакова. Хоч корпус дієслів із фазовою семантикою досить потужний (пор.: *братися, завершувати, залишати, заходжуватися, кидатися, кінчати, переставати, припиняти, продовжувати, покидати, починати, ставати* та ін.), проте в ролі супровідного предиката основних ПС та ПП зафіксовано тільки чотири дієслова із семантикою початку (*почати, починати, стати, братися*) та дві дієслівні лексеми, що вказують на завершення (*перестати, переставати*). З-поміж фазових дієслів на означення тривання функцію супровідного предиката з основними ПС та ПП зрідка виконує дієслово *продовжувати* (*Надворі в цей час продовжувало віхолити* (У. Самчук). Функційна обмеженість цієї значенневої підгрупи фазових дієслів у складі ППС з основним ПС або ПП, на нашу думку, зумовлена лінгвальною природою самих ПС та ПП, для яких тривалість є іманентною семантичною ознакою¹, тому немає потреби виражати її ще й супровідним дієслівним предикатом. Як супровідний предикат безособово вжиті фазові дієслова при основному предикаті стану або процесу маркують «вихідний момент стану чи процесу, які до того не здійснювалися, або припинення стану чи процесу в часі, тобто перехід від буття в небуття» [22, с. 7].

У сучасній українській мові фазові предикати однаково супроводжують як ПС, так і ПП, проте сполучення з ПС домінує, що спричинено ширшим діапазоном значенневої структури ПС, які виконують функцію основного предиката в ППС. Залежно від значення ПС розмежовано три різновиди кореляцій двоелементного ГК

1 *Тривалість, або дуративність, визначають як одну з кваліфікаційних ознак предикатів стану та предикатів процесу [30, с. 8; 15, с. 10; 18, с. 150].

БР із такою ППС:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього стану доквілля (*Почало мжичити дрібно і холодно* (М. Хвильовий); *Під обід перестало віяти* (М. Матіос); *Нарешті перестало дощити* (В. Шкляр);

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього стану істоти (*Йому все більше почало щастити в ризикових справах* (В. Шкляр);

3) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом внутрішнього стану істоти (*Після цієї розмови її почало лихоманити* (І. Роздобудько); *На висоті її перестало нудити* (І. Карпа).

Основною є кореляція двоелементного ГК БР із ППС, основний предикат якої визначає зовнішній стан доквілля, експлікований моноособовим або безособово вжитим особовим дієсловом лексико-семантичної групи (ЛСГ) природних процесів: *блискати, віяти, віхолити, вияснюватися, диміти, дніти, дощити, капати, налажкотіти, пекти, примеркати, світати, світліти, сніжити, сутеніти, смеркатися, танути, туманіти, хмаритися, хурделити, штормити* і под. Архісема «природний процес» об'єднує часткові семи, що детермінують значеннєве наповнення основного предиката зовнішнього стану доквілля. У супроводі фазового предиката такий предикат репрезентує семантику фазового розгортання атмосферного (*Після обіду почало хмаритися* (С. Пиркало), метеорологічного (*Під обід почало штормити* (О. Донченко), астрономічного (*Бралося вже червонясто сутеніти* (А. Головка); *На заході стало примеркати* (Григор Тютюнник); *Почало дніти* (М. Коцюбинський); *На сході тим часом почало світати* (А. Кащенко) станів навколишнього середовища. Відповідно до онтологічних параметрів навкілля (природне – рукотворне, локативно обмежене – локативно необмежене) розмежовано такі різновиди кореляцій:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом усеохопного стану (*Почало смеркатися* (В. Шкляр); *Почало сутеніти* (В. Шкляр); *Почало світати* (В. Шкляр); *Вечоріти почало скоро* (В. Шкляр); *Вже в листопаді почало сніжити* (В. Шкляр); *Під вечір стало хмаритися* (В. Шкляр);

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним ПС локативно обмеженого натурфактного середовища (*В безмежних просторах степу почало дощити* (В. Шкляр);

3) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним ПС локативно обмеженого артефактного середовища (*Перед вечором у селищі знявся різкий вітер і почало хурделити* (М. Матіос).

Домінує співвідношення двоелементного ГК БР з ППС, у якій функцію основного предиката реалізує предикат усеохопного стану, оскільки зазначені характеристичні критерії стану (температурний режим, стан неба, метеорологічний стан, астрономічна характеристика проміжку доби) є іманентними саме для всього навкілля, а не для його окремих фрагментів. Обмеження певного стану відповідним натурфактним (*долина, ліс, степ, вигін, поле* тощо) або артефактним середовищем (*місто, село, майдан, регіон, країна* і под.) пов'язане з авторською потребою схарактеризувати саме ту ділянку навкілля. Тому кореляції двоелементного ГК БР із ППС, основний ПС яких виражає стан локативно обмеженого натурфактного середовища та локативно обмеженого артефактного середовища, більш периферійні.

Спостережено, що основний предикат ППС зі значенням зовнішнього

стану довкілля частіше супроводжують предикати на означення початкової фази розгортання стану. К. Лютова пов'язує це з «більшою необхідністю акцентувати саме на зміні ситуації, ніж на її припиненні» [22, с. 7]. Фазові предикати зі значенням завершення супроводжують тільки один семантичний різновид основного предиката стану довкілля – предикати, що маркують його метеорологічний стан (*перестало хлющити, перестало хурделити, перестало штормити.*), напр.: Під обід **перестало віяти** (М. Матіос); **Перестало віхолити** (Ю. Збанацький).

Кореляція двоелементного ГК БР із ППС, основний предикат якої виражає внутрішній стан істоти, значеннєво обмеженіша, тому що її супровідний предикат маркує лише фазове розгортання фізичного, фізіологічного та психоемоційного станів істоти (здебільшого людини): *Мене всю почало трусити* (Л. Дереш); *Тихенько почало млоїти всередині* (І. Карпа); *Нарешті біля рани перестало свербіти* (В. Шкляр). Залежно від семантичної диференціації предикатів внутрішнього стану істоти розмежовано два різновиди цього типу кореляції:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом фізичного, фізіологічного стану істоти: *З того випадку в руці почало боліти* (Василь Земляк); *Хлопець відчув, як у голові почало терпнути* (Т. Прохасько); *Нарешті перестало крутити всередині*;

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом психоемоційного стану істоти: *Здавалося, ніби в душі почало тьохкати*.

У співвідношення з ППС, основний предикат якої виражає фізичний, фізіологічний стан істоти, вступає здебільшого двоелементний ГК БР, експлікований єдністю безособово вжитого фазового дієслова та дієслова ЛСГ фізичного стану істот у прямому значенні (*почало (перестало) боліти, крутити, млоїти, муляти, нити, німіти, пересихати, свербіти, терпнути, щеміти, ятритися* тощо), напр.: *Біля рани почало свербіти* (В. Шкляр); *Після ін'єкції почало пересихати в горлі* (І. Карпа). Виразником основного предиката можуть бути також дієслова інших ЛСГ, що експлікують внутрішній стан людини внаслідок метафоризації. Це, зокрема, дієслова звучання (*булькотіти, гарчати, гуркотіти, шуміти, тельнякати, тенькати, тьохкати* тощо), зміни стану за кольором (*меркнути, рябіти, темніти, тьмаритися* і под.), природних процесів (*блищати, дубіти, каламутитися, мутитися, тепліти, туманіти* тощо), температурного впливу на об'єкт (*палити, пекти, сушити, спопеляти*). Їхні значення може модифікувати лише супровідний предикат щодо початкової та завершальної стадії розгортання стану, виражений безособово вжитими дієслівними лексемами *почало (починає), перестало (перестає)*, напр.: *Від почутого в Олені почало стугоніти в голові* (С. Поваляєва); *Починає тельнякати глибоко в грудях* (В. Шкляр); *Зовні нічого не видавало дівчину, тільки в очах перестало блищати* (С. Ушкалов). Багато із названих дієслів можуть репрезентувати основний предикат ППС як на означення фізичного, фізіологічного стану (*Після пігулок почало нестерпно пекти всередині* (С. Ушakov), так і на означення психоемоційного стану (*І лише через роки від гіркоти тих слів Марії перестало пекти в грудях* (У. Самчук).

Периферійною є кореляція двоелементного ГК БР, вираженого фазовим дієсловом та інфінітивом, з ППС, основний предикат якої передає зовнішній стан істоти (людини): *Йому все більше почало щастити в ризикових справах* (В. Шкляр); *Щоразу після такої бесіди його починало тягнути додому* (А. Подолинний);

їй **почало бракувати повітря** (І. Роздобудько); *Хлопцєві перестало таланити* (М. Матіос). Загалом сфера зовнішнього стану охоплює буття людини в різних виявах – місцеперебування, соціальні, родинні, оцінні характеристики тощо. Відповідно до цих параметрів дослідники виділяють значеннєві різновиди предикатів зовнішнього стану істоти: «розташування партиципанта в просторі, локативні, бенефактивні, соціальні, ситуаційні стани» [30, с. 9]. Одначе не всі семантичні різновиди предикатів зовнішнього стану особи можуть супроводжуватися предикатами, які модифікують фазове розгортання стану, що істотно звужує межі кореляції двоелементного ГК, що має у своєму складі безособово вжитє фазове дієслово, із ППС цього типу. У такі співвідношення вступають лише предикати зовнішнього стану істоти, які маркують стан успіху, стан бажання, оцінку міри або необхідності певного стану. Відповідно до цих його семантичних різновидів диференційовано такі кореляції двоелементного ГК БР із ППС, де основним є предикат зовнішнього стану істоти:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС, що означає фазове розгортання стану везіння, успіху (*почало (перестало) таланити, фортунити, щастити*), напр.: *І з цієї щасливої події Галі **почало фортунити*** (І. Карпа); *У стосунках із жінками йому **перестало щастити*** (С. Пиркало);

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС, що маркує фази стану бажання (*почало (перестало) бажатися, кортіти, хотітися*), напр.: *Через таку дику образу їй **перестало хотітися** будь-чого* (М. Іванцова);

3) двоелементний ГК БР ↔ ППС, що визначає оцінку міри або необхідності певного стану у відповідній фазі (*почало (перестало) бракувати, вистачати*), напр.: *З роками жінка відчула, що їй **стало бракувати уваги*** (М. Іванцова).

Другим типом базового семантико-синтаксичного корелята двоелементного дієслівного ГК БР із допоміжним фазовим дієсловом є ППС, яка виражає фазове розгортання процесу: *Відколи тато подався на заробітки, в коморі **почало пустіти*** (А. Подолінний); *Відтоді у вуйка Осипа **стало більшати** сивини* (Т. Прохасько). Носієм процесу, репрезентованого в початковій або завершальній стадії його вияву, можуть бути довкілля та істота, що дає підстави в межах кореляції з названим типом ППС об'єднати такі різновиди:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним ПП довкілля: *Над степом **почало блакитніти*** (О. Гончар); *На майдані **почало люднішати*** (Василь Земляк);

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним ПП істоти: *З віком **почало більшати** хвороб* (Т. Прохасько); *З роками **почало прибавлятися** смутку в її очах* (Міла Іванцова);

Перший різновид кореляції домінує, що зумовлено ширшим спектром значеннєвої структури основного ПП довкілля, спроможного функціонувати в супроводі фазового предиката. Морфологічним виразником основного предиката, що маркує процеси навколишнього середовища, слугують дієслова на означення процесуальних змін за критеріями наповнення певної просторової реалії, її освітлення, кольору та емоційно-настрєвєвого сприйняття. Проте не всі лексеми, що належать до цих ЛСГ, послідовно експлікують основний предикат у складі ППС із супровідним фазовим предикатом. Зокрема, з-поміж дієслів ЛСГ процесуальних змін за наповненням у такій функції зафіксовано лексеми *люднішати, просторішати, порожніти, пустіти, ширішати*. ЛСГ процесуальних змін за освітленням

репрезентують дієслівні лексеми *світлішати, світліти, темніти, темнішати*. Так само обмежено виконують роль зазначеного основного предиката дієслова ЛСГ процесуальних змін за кольором (*багрянити, біліти, блакитніти, жовтіти, зеленіти, сіріти, чорніти*) та ЛСГ процесуальних змін емоційно-настроевим сприйняттям (*веселіти, веселішати, сумніти, сумнішати, хмурніти, хмурнішати*). Ці дієслова об'єктивують основний предикат ППС, характеризуючи процесуальні зміни в навікллі за наповненням, кольором, освітленням, настроєво-емоційним станом тощо. У супроводі фазового предиката (здебільшого на означення початкового етапу розгортання процесу) основний предикат репрезентує відповідні процеси у фазовому розгортанні: *Після першого дзвінка у фойє театру стало просторішати* (А. Подолінний); *За горами починає темніти* рано (М. Коцюбинський); *З приходом осені у лісах починає багрянити, а в степах – жовтіти* (Є. Гуцало); *У березні в лісі починає веселіти...* (Є. Гуцало). Зазначені кваліфікаційні характеристики можуть бути властивими як природному, так і рукотворному середовищам, що слугує підставою для розмежування двох різновидів кореляцій цього типу:

1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом процесу локативно обмеженого натурфактного середовища (*Ближче до краю лісу почало світліти* (В. Шкляр);

2) двоелементний ГК БР ↔ ППС із основним предикатом процесу локативно обмеженого артефактного середовища (*У наш час на ринку кондитерських виробів почало більшати конкуренції* (з газ.); *Зі зміною керівництва закладу вихованців садка почало прибувати* (з газ.).

Для сучасної української мови також характерна кореляція двоелементного ГК БР із ППС, що виокремлює початкову або завершальну стадії внутрішніх процесів істоти: *Після курсу процедур в очах перестало двоїтися* (С. Пиркало); *На ранок у Маріїній голові стало світліти* (У. Самчук). У ППС цього типу функцію основного предиката виконують ПП на означення процесуальних змін за наповненням, кількістю, освітленням та за емоційним станом. Вони послідовно супроводжуються фазовим предикатом, експлікованим безособово вжитими допоміжними дієсловами із семантикою початку та завершення. Характерно, що така ППС може репрезентувати як фізичний, фізіологічний процес істоти у фазовому розгортанні, так і певну фазу психоемоційного процесу: *В Івасиковій голівці стали множитися плани* (О. Донченко); *Після лікування йому стало додаватися сил* (В. Шкляр). Кореляцію з ППС на означення фізичного, фізіологічного процесу істоти на формально-синтаксичному рівні реалізує синтаксичне сполучення дієслів *почало* (*починало, стало, перестало, переставало*) з інфінітивом дієслів ЛСГ процесуальних змін за кількістю (*більшати, додаватися, меншати, множитися, прибавлятися, прибувати*), напр.: *Від температури йому почало трітисся* (С. Андрухович); *З від'їздом батька на обличчі матері стало додаватися зморшок*. Це синтаксичне сполучення дієслів вербалізує ГК БР, що визначає початкову або завершальну стадію фізичних та фізіологічних процесів – лихоманки, болу, старіння.

Отже, семантико-синтаксичним корелятом двоелементного ГК БР, експлікованого синтаксичним сполученням безособово вжитого фазового дієслова та інфінітива, слугує ППС, сформована з основного та супровідного предикатів. Це співвідношення має асиметричний характер, оскільки такий ГК БР корелює з двома

різновидами ППС – предикатно-предикатною структурою на означення фазового розгортання стану та предикатно-предикатною структурою, яка визначає фазове розгортання процесу.

Визначальною є кореляція двоелементного ГК БР із ППС, що виражає семантику фазового розгортання стану. Її репрезентують три різновиди: 1) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього стану довкілля, 2) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом внутрішнього стану істоти, 3) двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього стану істоти.

Кореляція двоелементного ГК БР із ППС, яка передає фазове розгортання процесу, периферійна. Хоч її так само реалізують три різновиди – двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього процесу довкілля, двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом внутрішнього процесу істоти, двоелементний ГК БР ↔ ППС з основним предикатом зовнішнього процесу істоти, проте значеннєвий діапазон основного предиката такої ППС значно вужчий.

У фазовій диференціації основного предиката основним є значення початкової стадії стану або процесу, друге місце посідає значення завершальної стадії розгортання стану чи процесу, третє – значення стану або процесу в стадії тривання.

Література

1. Алемасцева, Ю. А. Лексико-грамматическая сфера фазовости в современном русском языке (фаза продолжения действия) [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.01 "Русский язык" / Ю. А. Алемасцева. – М., 1989. – 16 с.
2. Бадалбейли, Р. Ш. Глагольно-инфинитивные сочетания в современном русском языке [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.01 "Русский язык" / Р. Ш. Бадалбейли. – Тбилиси, 1978. – 19 с.
3. Васильев, Л. М. Предикаты состояния в русском языке [Текст] / Л. М. Васильев // Исследования по семантике (Семантика языка и речи). – Уфа: БГУ, 1991. – С. 32 – 49.
4. Вихованець, І. Р. Граматика української мови. Синтаксис [Текст] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
5. Вихованець, І. Р. Семантико-синтаксична структура речення [Текст] / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русапівський – К. : Наукова думка, 1983. – 220 с.
6. Вихованець, І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті [Текст] / І. Р. Вихованець. – К. : Наукова думка, 1988. – 256 с.
7. Годз, О. В. Синтаксична структура прислівникових речень в українській літературній мові [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 "Українська мова" / О. В. Годз. – К., 2013. – 18 с.
8. Городенська, К. Г. Симетрія та асиметрія між'ярусних співвідношень [Текст] / К. Г. Городенська // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. – Донецьк : ДонДУ, 1998. – Вип. 4. – С. 6 – 11.

9. Городенська, К. Г. Дери́вація синтаксичних одиниць [Текст] / К. Г. Городенська. – К. : Наукова думка, 1991. – 192 с.
10. Гошилик, В. Б. Семантико-синтаксична структура речень із предикатними стійкими дієслівно-іменними сполуками в сучасній українській мові [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 “Українська мова” / В. Б. Гошилик. – Івано-Франківськ, 2006. – 20 с.
11. Дудик, П. С. Із синтаксису простого речення [Текст] : навч. посібник / П. С. Дудик. – Вінниця : Вид-во Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського, 1999. – 298 с.
12. Загнітко, А. П. Теоретична грамати́ка української мови. Синтаксис [Текст] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 2001. – 662 с.
13. Золотова, Г. А. Очерк функціонального синтаксису російського язика [Текст] / Г. А. Золотова. – М. : Наука, 1973. – 351 с.
14. Кавера, Н. В. Семантична типологія предикатів стану [Текст] : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Наталія Вікторівна Кавера. – К., 2007. – 206 с.
15. Каленич, В. Семантико-синтаксичні параметри речень з одновалентними дієслівними предикатами стану [Електронний ресурс] / В. Каленич / Режим доступу http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nzvdpu_filol/2009_11/zbirnik%2011%20%202009/semantuko-suntaksuchni.pdf
16. Колібаба, Л. Структурно-семантичні типи базових синтаксичних конструкцій дієслів словотвірної категорії стану [Текст] / Л. Колібаба // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. / Донецький нац. ун-т ; гол. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2011. – Вип. 22 – С. 174 – 178.
17. Косенко, К. О. Предикатна основа та семантично-граматична диференціація дієслівних зв'язок в українській мові [Текст] : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Катерина Олександрівна Косенко. – К., 2010. – 192 с.
18. Кутня, Г. До питання структурно-семантичних модифікацій предикатів процесу в сучасній українській мові [Текст] / Г. Кутня // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. / Донецький нац. ун-т ; гол. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – Вип. 14 – С. 150 – 154.
19. Лонська, Л. І. Структурно-семантичні особливості буттєвих речень в українській мові [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 “Українська мова” / Л. І. Лонська. – К., 2001. – 19 с.
20. Леута, О. І. Синтетичні та аналітичні предикати в структурі речення [Текст] // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. – Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. – К., 2008. – Вип. 6. – С. 37 – 44.
21. Лукаш, Н. Синтетичні модифікатори ознаки предикатів кількості [Електронний ресурс] / Н. Лукаш // Режим доступу http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/

Nz /Fil /2009_86 /statti /07.pdf

22. Лютова, Е. С. Выражение фазисной семантики в безличном предложении [Текст]: дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Лютова Екатерина Степановна – М., 2010. – 182 с.
23. Мірченко, М.В. Структура синтаксичних категорій [Текст] / М. В. Мірченко. – [2-е вид., переробл.] – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – 392 с.
24. Піддубська, І. В. Модальна і темпоральна транспозиція дієслівних форм [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. филол. наук : 10.02.01 “Українська мова” / І. В. Піддубська. – Донецьк, 2000. – 185 с.
25. Ремянникова, О. Ю. Фазисные глаголы как предикаты, отражающие целенаправленную деятельность человека [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.01 “Русский язык” / О. Ю. Ремянникова. – М., 2004. – 18 с.
26. Сирота, С. Сочетание глаголов с инфинитивом в современном русском литературном языке [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.01 “Русский язык” / С. Сирота. – М., 1964. – 17 с.
27. Сопачова, В. Аналітичні предикативні синтаксеми зі значенням зміни стану В. Сопачова // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. / Донецький нац. ун-т ; гол. ред. А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2012. – Вип. 25 – С. 71 – 76.
28. Шкіцька, І. Ю. Реалізація суб'єктивно-модальних значень у структурі безособово-інфінітивних речень сучасної української мови [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. филол. наук : 10.02.01 “Українська мова” / І. Ю. Шкіцька. – Х., 2005. – 19 с.
29. Шульжук, К. Ф. Синтаксис української мови [Текст] : підручник / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 406 с.
30. Яковлева, И. Н. Семантическая категория состояния и средства её реализации (на материале русского и английского языков) [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.01 “Русский язык” / И. Н. Яковлева. – 18 с.